

te ver-  
te woord  
als straf-  
niet tot  
naar ook  
gewone  
les som-  
luid en  
als, waar  
g sterker  
joodsche  
tus' tijd  
ve Testa-  
natuurlijk  
n argu-  
teekenen  
van zelf  
kan niet  
zegbe-  
arig. Zoo  
ruch des  
l p. 630,  
de latere  
de voor-  
schijven-  
aan: „Zoo  
over voor  
der aldus  
beger van  
Evenzo  
ge's Real-  
Theologie  
hij wijst  
idellijke  
ere voor-  
laats waar  
ijde; men  
hemel en  
mentische  
pasten op  
it voor de  
engen met  
Gehenna  
merkt in  
Volkes im  
l. II, p. 552  
Gehenna  
genoemd  
zijn duis-  
der godde-

ziet op het eindoordeel, dat na het jongste  
gericht den goddelooze wacht. Maar ook  
deze onderscheiding mag toch nooit worden  
opgevat in dien zin, alsof Hades en Gehenna  
twee onderscheiden plaatsen waren en de  
helsche straf niet reeds in den Hades begon.  
Gelijk we reeds vroeger hebben opgemerkt,  
is het beeld van den Hades, dat hier ge-  
teekend wordt, volkomen identiek met de  
schildering, die elders van de Gehenna  
wordt gegeven. Het brandende vuur, de  
onleschbare dorst, de pijn en de smarten  
waarin de rijke man verkeert, zijn dezelfde  
straffen, die elders aan de Gehenna worden  
verbonden. De Hades is hier niet anders  
dan de Gehenna of hel.

Minder duidelijk is de tweede plaats waar  
het woord Hades gebruikt wordt, nl. in  
Matth. 11:23 en den paralleltekst Luc.  
10:15, waar Christus Kapernaum vervoot  
en zegt: „En gij Kapernaum, dat tot den  
hemel toe verhoogd zijt, zult tot den Hades  
toe nedergestoot worden“. Dat het woord  
Hades ook hier niet eenvoudig doodenrijk-  
kan beteekenen, geven de meeste uitleggers  
toe. Wel hebben enkelen gemeend, dat Chris-  
tus met deze straf bedoelde, dat de inwoners  
van Kapernaum binnenkort sterven zouden,  
en gezegd, dat dit oordeel vervuld is in den  
joodschen oorlog, toen Kapernaum door de  
Romeinen is uitgemoord, maar ieder onbe-  
vooroordeeld lezer voelt toch, dat hier-  
mede aan den ontzaglijksten ernst van dit  
woord van Christus wordt te kort gedaan.  
Het forsche: „gij zult nedergestoot worden  
tot den Hades“ zegt meer dan dit  
straftgericht op aarde; bovendien, hoeveel  
dorpen en steden der Joden zijn in den  
joodschen oorlog niet uitgemoord, zonder  
dat ze aan gelijke zonde als Kapernaum  
zich hadden schuldig gemaakt. Meer te  
zeggen valt dan ook voor de opvatting van  
die exegeten, die er op wijzen, dat dit  
zelfde beeld ook voorkomt in de Oude Testa-  
mentische profetie, met name in Jesaja  
14:13-15, Ezech. 31:16 en daar aanduidt  
de diepste vernedering. Evenmin als het  
„verhoogd worden tot den hemel“ in letterlijk  
zin kan worden opgevat, want Kapernaum is  
natuurlijk niet „in den hemel“ opgetrokken  
geworden, evenmin mag omgekeerd, zoo zeg-  
men, het „nedergestoot worden tot den  
Hades“ letterlijk worden verstaan; het is  
beide malen een overdrachtelijke wijze van  
spreken, die de hoogste ere en de diepste  
schande aanduidt. Maar al is dit op zich zelf  
juist, toch mag te meer hierbij niet ver-  
geten worden. Vooreerst niet, dat al wordt  
hemel en Hades hier overdrachtelijk ge-  
bruikt, daaraan dan toch de gedachte ten  
grondslag ligt, dat hemel en Hades lijnrecht  
tegenover elkander staande plaatsen zijn.  
Drukt het „verhoogd worden tot den hemel“  
hier de hoogste eer uit, omdat de hemel  
de woonplaats van God en zijn heilige en-  
gelen is, dan is het „nedergestoot worden  
tot den Hades“ de diepste schande, omdat  
deze Hades het tegendeel van den hemel,  
d.i. de woonplaats van Satan en zijne duiv-  
len is. En in de tweede plaats bestaat  
dit diepe vernedering, die Kapernaum wacht,  
toch niet alleen in een of andere aardse  
straf, zooals de verwoesting door de Ro-  
meinen, maar wijst Christus zelf op de  
ewige straf, die Kapernaum wacht. In  
het volgende vers zegt Christus toch: „Doch  
ik zeg u, dat het den lande van Sodoma  
verdraaglijker zal wezen in den dag des  
oordeels dan ulieden“. Een straf erger dan  
Sodoma's ondergang, dat door vuur uit den  
hemel verwoest werd, wacht Kapernaum,  
als de dag des oordeels komt, en deze er-  
gere straf is geen andere dan de helsche  
straf. Dr. B. Weiss in Meyer's commen-  
taar op Matth. 11:23 teekent hier dan ook  
bij aan: „tot den Hades zult gij nederda-  
len, nl. op den dag des gericht, om de  
Gehennastraf te ondergaan“. En Strack en  
Zöckler in hun Kurzausgabe Commentar op  
het Nieuwe Testament vertalen te dezer  
plaats het woord Hades bij uitzondering  
door hel.

Het „verhoogd zijn tot den hemel“ van  
Kapernaum drukt ook meer uit dan een  
hooge eer alleen. In Kapernaum's syna-  
goge had jaren lang Christus, Gods Zoon,  
gepredikt; daar waren heerlijke teekenen  
en wonderen geschied; Kapernaum had het  
goede woord Gods gesmaakt, de krachten  
der toekomstige eeuw genoten. De zaligheid  
des hemels was hun nabij geweest; ze had-  
den gestaan aan de poort van den Paradijs.  
Dit alles ligt in het „verhoogd zijn tot den  
hemel“ opgesloten. En waar ze op „zoo  
groot zaligheid“ geen acht hadden ge-  
geven, Christus en zijn woord hadden ver-  
worpen, daar zou over Kapernaum het  
bangste en schrikkelijkste oordeel komen,  
het oordeel der verharding, dat uitloopt op  
een werkelijke „nederdaling ter hel“. Alleen  
zoo opgevat, krijgt het woord van  
Christus zijn volle, diepe betekenis.

## Uit de Pers.

In de Basiss schreef Dr. van Andel een  
ernstig woord over: „onze gesprekken“, dat  
teker in Christelijke kringen behartigdig verdient:

Onze gesprekken konden stichtelijker zijn. Veel-  
tijds laten zij het hart zoo ledig. Soms zelfs is het  
erger mede gesteld, dan namelijk, als twist of  
schterklap er den boventoon in voeren. Maar al  
is het alzo niet, dan mag toch gezegd, dat onze  
gesprekken zoo al niet, dan toch veelvuldig onbe-  
duidend, onavolgende zijn. Zij loopen over het  
nieuwe van den dag, over de moeiten des hui-  
selijk levens, over de zorg voor den tijd, en over  
algemeene belangen, die van Staat en Kerk. Nu  
is het zeker geoorloofd, ja noodig en nuttig om  
over deze dingen te spreken; men mag wel over  
aardse dingen samen raadplegen, zijn hart in  
vertrouwen kring ontlasten over de dagelijksche  
verdrachtelijkenheden des levens, en elkander op  
de hoogte houden van wat om ons heen gebeurt.  
Zelfs behoort het onder onze plichten om samen  
te spreken over de teekenen der tijden en over  
den strijd der kerk, en soveel als er mede in  
samenhang staat. Maar, als er over niets anders  
gesproken wordt, en gewogen van wat tot het  
verborgen leven niet God behoort, dan ontbreekt  
er al te veel.

Toch behooren godsdienstige gesprekken in den  
geestelijken kring heden ten dage te worden  
gevoerd. Praatucht heeft hier veel be-  
doel, praatucht, bevoord door de rucht om  
den roem van bijzonder zijn aan bevinding te zijn  
niet te verliezen. Men vergat dat het reukwerk  
zijn geur verliest indien de flesch, waarin het be-  
waard wordt, al te veel ten gerieve van anderen  
wordt geopend. Zoo licht vervalt men in dit euvel  
als men behoort onder hen, tot wie men als tot  
vaders of moeders opziet; dan behoort er genade  
toe om te zwijgen, als men niets bijzonders te  
zeggen heeft, en door zwijgen gevaar loopt in de  
schatting te dalen. Toch zal men telkens de onder-  
vinding opdoen, dat het hart ledig is in oogen-  
blikken, dat er van onze lippen wat verwacht  
wordt; de Geest des Heeren laat zich evenmin  
gebeden als liddelijk afwachten.

Dat de Geest des Heeren zich terug trekt, waar  
men enkel wil spreken over wat Hij aan onze ziel  
gedaan heeft, bevredigt ons niet. De Geest werkt  
niet buiten het Woord dat God door zijn Zoon,  
en diens profeten of apostelen tot ons gesproken  
heeft. Willen wij daarom de bewegingen des  
Geestes opwekken, zoo moeten wij beginnen met  
te spreken over het Woord. Dit moet natuurlijk  
niet geschieden met de bedoeling om te schitteren  
met onze kennis van het Woord; ook mag het  
gesprek niet in een twisgesprek ontvallen, wat  
doorgaans het geval is, als men over teksten van  
betwiste uitlegging gaat spreken. Neen, wij moeten  
over het Woord spreken met de bedoeling om  
door tusschenkomst van den Heiligen Geest, van  
de heiligende kracht des Woords ondervinding op  
te doen in onze harten. Dan zullen wij merken,  
dat de beloften, gedaan aan hen die het Woord  
ter harte nemen, niet ijdel zijn. Er zal geest en  
leven komen in onze gesprekken, en wij zullen  
eindigen met te kunnen getuigen, dat de Geest  
het Woord dienstbaar gemaakt heeft aan onze  
vertrouwen en heilijng. Wie met het Woord  
begint zal lichtelijk eindigen met den Geest; want  
de Geest is gekomen om ons in de Waarheid in  
te leiden en ons hare vrijmakende kracht te doen  
ondervinden.

Waarlijk, wij moesten meer over Christus' woer-  
den spreken. Deze woorden zijn lichtstralen; Chris-  
tus toch is het licht der wereld, degene, die ons  
des Vaders Naam heeft geopenbaard. Hier is een  
nood uit te putten stof; over deze woorden zal men  
spreken in alle eeuwigheid. Hierboven worden  
zij niet moede om zich bezig te houden met wat  
God ons gegeven heeft, maar zijn vrijmachtig wel-  
behagen, in Christus, den tweeden Adam, in wien  
al de schatten Gods verborgen zijn, voor ons en  
mededeelbaar aan ons; zullen wij, die hier op  
aarde zijn, er dan van zwijgen? Wij zijn tot Christus  
geschapen, en evengoed aan Hem gegeven, als  
Hij gegeven is aan ons, opdat wij zijne kroon in  
vergeving zouden zijn, en uit Hem Gods, den Vader,  
vrucht voortbrengen. Zullen wij dan onze bestim-  
ming vergeten, in plaats van er elkander gedurig  
aan te herinneren?

Er is iets, dat wij niet over het hoofd mogen  
zien. Het is goed als wij over de beloften en ver-  
trouwen des Evangelies spreken, maar wij mogen  
niet eenzijdig worden, door te zwijgen van wat  
Christus of met zijn eigen mond, of door zijne  
dienaren, de profeten en apostelen, geleerd heeft  
van de hinderpalen, op den weg naar de zaligheid.  
Het nadrukkelijk heeft Jezus er op gewezen dat  
elke zonde, van welke wij wijgen ons te bekeeren,  
ons den toegang tot het koninkrijk der hemelen  
afsluit. Dat wij dan ook over deze zijne woorden  
met elkander spreken. Maar hoe zelden geschiedt  
dit! Men zou zelfs vreemd opzien, als men onder-  
ling in den gezelligen kring ging spreken over de  
onmogelijkheid dat de onverschillige barmhartig-  
heid van God ontvange zou; over het overzeen-  
bare van de liefde tot het geld, met de liefde  
Gods; over de vermindering onzer geboden in geval  
men zijne vrouw hare ere niet geeft; over onzen  
plicht om in ootmoed te wandelen, geene eer naar  
het vleesch te zoeken, en een ander uitnemend  
te achten dan ons zelf; over onze roeping om  
den naaste lief te hebben als ons zelf, en zulke  
te openbaren in verdraagzaamheid, mededeelzaam-  
heid, voorbidding, en dergelijke; over het nieu-  
we gebod, dat Christus ons gegeven heeft, het gebod  
der broederlijke liefde, waarbij men Hem in den  
broeder bemint; over de roeping tot goede werken,  
het zich vermaalen van een schat in den hemel,  
en het genadeleen aan het werk der liefde ver-  
bonden. Maar waarom niet? Het gezegde zij genoeg  
om ons te doen zien, hoeveel de woorden van Jezus  
in ons bewustzijn op den achtergrond staan. Och  
of zij een plaats verkiegen in onze gesprekken!  
Het kon een ommekeer geven als van het leven  
uit den dood.

Als wij lager aanvingen zouden wij hooger stijgen.  
Want indien ons hart de bewaarpil is van  
Christus' geboden, is het ook de werkplaats van  
zijn Geest. Dan zouden wij niet stom en zuchtend  
bij elkander behoeven te zitten, maar elkander  
kunnen toeroepen: komt, en ik zal u vertellen wat  
God aan mijne ziel gedaan heeft. En greeft het  
werk der genade, dat buiten ons ligt, rijke stof  
tot onderhoud, niets minder behoeft van het werk  
der genade in ons gered.

Wij behooven in het spreken over die werkingen  
van den Geest des Heeren in de harten ons niet  
te beperken tot wat wij zelf hiervan ondervonden  
hebben. Schrift en historie geven ons overvloedige  
stof om over de wonderen der genade te spreken,  
die het verloren vindt, den blinde leidt, den  
kleinmoedige sterkt, den bedroefde vertroost, den  
onreine reinigt, den dwalen terrecht brengt. —  
O hoewel meer van hier nog bij te voegen. Beha-  
g het Heere om het licht over zijn werk in ons  
te laten opgaan, dan zal menigen sien, dat hij  
meer ondervinding heeft opgedaan van het werk  
des Geestes dan hij wist. Zwijgen wordt dan on-  
mogelijk. Dan gaat de vrome soms terug tot zijne  
vroegte jeugd, de onvergellike tijd der eerste  
liefde, toen het leven een voortdurend genieten  
was. Ach ja, dan komen de afdwalingen, de he-  
rleving van den wereldstrijd, de verzoeking tot onge-  
loof, de twijfel aan zijn genade, maar ook  
Gods vaderlijke roede en zijne terechtbrengende  
genade. Dan kon verbaald hoe Hij ons van onze  
hoogten afgebracht heeft naar het dal van veroot-  
moediging, alwaar wij het eens werden met vrije  
genade; hoe Hij ons „Abba, Vader“ leerde roepen,  
en ons hart vertroostte en verblijdde door de hoop  
en den voorsmaak des ewigen levens.

Willen wij weten waar ons hart vol van is,  
laten wij er dan op waar ons mond vol van is;  
want uit den overvloed des harten spreekt de  
mond. Bidden wij toch om lippen die den naam  
Gods belijden; de man toch, die van God zwijgt,  
heeft al lag hij reeds in het graf, want niemand  
des Heeren lof zingt.

## Officiële Berichten.

De classis Gouda zal D.V. vergaderen op  
Dinsdag 3 Mei. Punten voor het agendum in  
te zenden uiterlijk 12 April ondergeteekende.

Dalhuysen,  
consulent der roepende kerk.  
Nieuwekerk a. d. V., 29 Maart 1910.

## Particuliere Synode Drente.

De Particuliere Synode van de Geref. Kerken  
van Drente zal D.V. gehouden worden op  
Woensdag 8 Juni 1910 te Hoogeveen in de  
Geref. Kerk, aanvangende 's morgens 9 uur.  
Punten voor 't agendum worden tijdig ingewacht  
bij den eersten ondergeteekende.

Namens de roepende kerk te Hoogeveen:  
Dr. T. Oudemans, h. t. praezes.  
A. B. Visser, scriba.

## Classis Gorinchem.

Vergadering der classis Gorinchem D.V.  
Woensdag 4 Mei a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor 't agendum a.v.p. in te zenden  
vóór 17 April.

Namens den kerkeraad van de Geref. Kerk  
van Gorinchem:

C. LINDEBOOM, praezes.  
J. DEN BERT, scriba.  
Gorinchem, 29 Maart 1910.

## Classis Rotterdam.

De classis Rotterdam zal D.V. vergaderen op  
Dinsdag 3 Mei e.k., 's morgens 10 uur, in het  
kerkeradegebouw Ammanstraat 25 te Rotterdam.

Punten voor het agendum worden vóór  
14 April ingewacht bij den eerst ondergeteekende.

Namens den kerkeraad van Hilligersberg  
(Terbrugge):  
M. ROOSEBOOM, praezes.  
C. J. KONINKENBURG, scriba.  
Hilligersberg, 29 Maart 1910.

Kort verslag van de vergadering der  
Geref. kerk in de classis Almkirk,  
gehouden den 17den Maart 1910  
te Nieuwendijk.

1. Na het zingen van Ps. 89:3, en het lezen  
van Psalm 48 opende Dr. J. A. Goedbloed de  
vergadering met gebed.

2. De credentiebrieven worden nagelien en  
in orde bevonden. Alle kerken zijn wettig  
verteenwoordigd. Aan een diaken wordt keur-  
stent verleend.

3. Het moderamen wordt aldus saamgesteld:  
Dr. J. A. Goedbloed, praezes; Dr. T. H. de  
Jonge, assessor; Dr. H. L. Both, scriba.

4. De notulen der vorige vergadering worden  
gelezen en goedgekeurd.

5. De Both brengt verslag uit van den arbeid  
der kerkvisitatoren over 1909; naar aanleiding  
van dit rapport wordt nog over enkele dingen  
gesproken.

6. Dr. Bosch brengt verslag uit van de verga-  
dering van het suppletiefonds tot ondersteuning  
van kranke leden in de classis, gehouden  
Woensdag 16 Maart te Almkirk.

7. Enige mededeelingen over den Evangeli-  
satie-arbeid worden door deputaten aan de  
vergadering gedaan.

8. Het onderzocht naar art. 41 D. K. O. heeft  
plaats. Hieruit blijkt, dat de hoop op ineen-  
smelting der kerken Werkendam A en B grooter  
mag zijn dan tot dusver.

9. In de pauze worden de classische kosten  
verreken, en de collecten geteld voor de Theol.  
faculteit der V. U. en voor den Evangelisatie-  
arbeid. In het volgende kwartaal moeten de  
kerken collecteren voor de Theol. school en  
voor de Zending.

10. Voor Waardhuizen en Giessen-Rijswijk  
worden de vacaturebeurten geregeld. Een verzoek  
der classis Bosch, om de kerken van Heusden  
en Helmond in dit kwartaal een Zondag te  
willen dienen, wordt toegestaan. Dr. Bosch zal  
Heusden, Dr. de Jonge zal Helmond dienen.

11. Tot deputaten voor de Particuliere Synode  
worden benoemd: Als primi: Dr. J. A. Goedbloed,  
Dr. R. P. Rispens en H. L. Both; en de  
oudl. H. W. Knol, P. van Drunen en C. Verhaagen.

Als secundi: Dr. W. Bosch, J. Oosting en  
T. H. de Jonge; en de oudl. C. A. Koekkoek,  
A. van Noorloos en A. Oost. Als deputaten  
voor den Evangelisatie-arbeid zullen van de  
Particuliere Synode weer voorgedragen worden:  
Dr. W. Bosch, Dr. J. A. Goedbloed en oudl.  
A. Oost.

12. De volgende classis zal saamgeroepen  
worden door Sleuwyk, en gehouden worden te  
Almkirk, den 16den Juni.

13. De assessor, Dr. de Jonge, spreekt het  
dankgebed uit, en de praezes sluit de vergadering.

Uit naam der classis:

H. L. Both, scriba.

## Buitenland.

Duitschland. De Opperkerkeraad  
der Pruisische landskerk en de  
Gemeenschappen.

De Opperkerkeraad der Pruisische lands-  
kerk heeft zich in den schrijven aan de Alge-  
meene Synode uitgesproken over de „Gemeen-  
schappen“, dat zijn vereeniging van belijders  
van den Christus, tot opbouw in het geloof.  
Dit college schreef aldus: „Daar het Protestan-  
tisme naar zijn aard de vrije beweging van de  
Christenen niet in den weg staat, zoo is het te  
begrijpen, dat er voor de vorming van „Gemeen-  
schappen“ plaats is in de kerk, zonder dat deze  
zich tegen de kerk behoeven te richten. Daarbij  
komt de overweging, dat de openbare Gods-  
dienst niet meer als vroeger zulk een voornaam-  
ste plaats in het volkleven inneemt. In de groote  
steden treedt hij op den achtergrond, en niet  
alleen daar, maar overal waar een meer levende  
beweging bij de bevolking plaats heeft.  
Dit hangt te samen met de tegenwoordige  
bestaande toestanden, die niemand in zijn hand  
heeft.“

Het tegenwicht hiervoor kan alleen daarin  
gevonden worden, dat de vroomheid als inwen-  
dig persoonlijk leven zich des te krachtiger  
openbaar. Maar dit leidt als vanzelf tot vorm-  
ing van „Gemeenschappen“, zoodat zonder  
directe actie der kerk kleinere kringen binnen  
de landskerk zich vereenigen tot het aankweken  
van vroomheid. Dat dit overal onder ons  
geschiedt, wordt ook uit dien hoofde begrip-  
pelijk.“

„Aan de andere zijde mogen predikanten  
en gemeenten geen suer geacht zetten, wanneer  
kleinere kringen ouderling stichtelijke samen-  
komsten houden, die niet voor allen toegankelijk  
zijn. Doch dit is niet altijd gemakkelijk, althans  
niet voor predikanten, wanneer deze vergade-  
ringen zich aan hunne leiding en opzicht ont-  
trekken. Want als men hier niet menselijke  
zwakheid en dwaling in aanmerking neemt, is  
het een waarheid, dat hoe ijveriger een predikant  
is, hoe meer hij zich verantwoordelijk gevoelt  
voor de stichting der geheele gemeente, zoodat  
hij dan ook onwillkeurig overal begeert leiding  
te geven, waar hij zich verantwoordelijk gevoelt.  
Maar men kan toch in de Evangelische Kerk  
niet den eisch stellen, dat alle stichting en  
opbouw van het geestelijk leven door middel  
van kerkelijke organen moet plaats hebben.  
Wanneer het daarbij maar ordelijk toegaat en  
bepaalde Christenen de leiding hebben! Wij  
moeten ons tegenwoordig in de Kerk daaraan  
gewennen, de pinnen der tent wat verder te  
steken. De veranderde tijd laat ons geen keus,  
wij moeten meer besluit dan vroeger, toen ieder  
zich aan de Kerk hield, daarop bedacht zijn,  
dat deze vrije beweging der gemeentelieden niet  
in tegenspraak komt met de grondstellingen  
onzer Kerk.“

Wij zien in deze woorden van den Opperker-  
keraad de belijders, dat hij zich niet in staat  
acht, de landskerk zoo te leiden, dat het ver-  
men van „Gemeenschappen“ daardoor overbodig

wordt. Het is toch niet te ontkennen, dat de  
genoemde geestesliefden zich gevormd hebben,  
omdat de belijders des Heeren in de lands-  
kerk niet vonden, wat zij tot opbouw in het  
geloof noodig hadden. In plaats van er nu op  
aan te dringen dat de Algemeene Synode met  
den Opperkerkeraad samenwerke om hierin  
verandering te brengen, en het Christenvolk  
door een degelijke innige bediening van het  
woord tot zich te trekken, wordt aanbevolen  
zooveel mogelijk te zorgen, dat alles in de  
geestesliefden ordelijk toegaat en dat bepaalde  
Christenen de leiding hebben. Maar hoe zullen  
de predikanten daarvoor kunnen zorgen, wanneer  
de Gemeenschappen van hunne leiding niets willen  
weten?

N.-Amerika. Peary en de Eskimo's.  
Peary, de ontdekker van de Noordpool, schreef  
een artikel in *Hampton's Magazine*, waarin hij  
betooft dat de Eskimo's, die hij op zijn ont-  
dekkingsreizen leerde kennen, niet tot bescha-  
ving moeten gebracht worden. Hij beweert  
dat de Eskimo's geen Godsdienst hebben, maar  
gelooven in booze geesten, die zij trachten te  
verzoenen; het „hiernaams“ stellen zij zich  
geheel onnatuurlijk voor. Peary is van oordeel,  
dat wanneer de Eskimo's tot beschaving werden  
gebracht, zij hun eenvoudig communisme, dat  
noodzakelijk is voor hun voortbestaan, zouden  
verliezen. „Als eenmaal het idee van persoon-  
lijk eigendomsrecht op huijen en voedsel bij  
hen levendig gemaakt is, dan zouden zij zoo  
zelfzuchtig worden als beschaaftde wezens, ter-  
wijl nu alle wilder groter dan een zeehond het  
gemeenschappelijk eigendom is van den stam;  
niemand bij hen sterft van honger, terwijl zijn  
naaste zich verdringt. Heeft een man een dub-  
bel stel jachtgereedschappen, zoo geeft hij er  
een aan den man die er geen heeft. Het ge-  
meenschapsgevoel houdt dit volk in stand. Ik  
heb hun wat onderricht gegeven in de eerste  
beginselen van de gezondheidsleer en van ge-  
neeskundige behandeling bij krankheden, ver-  
wondingen enz., maar hierna moet, dunkt mij,  
hunne beschaving ophouden. Mijne gedachte  
steunt niet op een theorie of op vooroordeel,  
maar op een achtentienjarige studie en ervaring.  
De Schepper heeft deze gelukkige menschen  
geplaatst in hun eigen bijzondere omgeving, en  
de overvloedig droog zich aan mij op, dat Hij  
wijzer is dan de zendingen.“

Peary zou goed gedaan hebben, wanneer hij  
in de eerste plaats onderzoek had wat de  
Zending, onder de Eskimo's tot stand gebracht  
heeft. Voordat de Zending onder hen arbeide  
zagen zij er niets in om, als hun voorraad van  
moedbehoefte uitgeput was, vrouw en kinderen  
op te eten. Hoewel niet zoo woest als andere  
wilde volken, was hun ieder gevoel van liefde  
en medelijden vreemd. Wanneer een schip door  
storm op hunne kusten geworpen was, zagen  
zij er geen berouw in, de schipbreukelingen  
om te brengen en hunne kleederen buit te  
maken. Een schrijver in *Les Missions Evangeliques*  
au XIXe siècle zeide van de Eskimo's:  
„niet zelden siet men een man zijn stervende  
vrouw verlaten om aan zijn werk te gaan, zonder  
dat hij er het minst ter wereld van schijnt te  
gevoelen, of ook grijsaards, wezen en weduwen  
van honger en koude omkomen voor de oogen  
der buien, daar niemand van deren er aan  
denkt, hen bij te staan. De eenige dienst, welken  
men hun somtijds bewijst, is, dat men hen  
doodslaat, om hun lijden te verkorten.“

Wat Peary beweert omtrent de religie der  
Eskimo's is ten deele waar. Zij gelooven aan  
goeden en aan een kwaden geest. Om den  
goeden bekennen zij zich zeer weinig, omdat  
zij niets van hem te vrezen hebben; om den  
kwaden veel, omdat zij bang voor hem zijn.  
In ieder dorp is een tovenaars, Angekok ge-  
naamd, wiens bedrijf bestaat in het afwenden  
van den toorn van den boosen geest, door het  
prevelen van gebeden en het ciffren van honden.

Vroeger werden de zeelieden die op de  
kusten van Labrador of Groenland schipbreuk  
leden, meedoogenloos vermoord. En thans?  
„In 1847 werd een Engelsch schip, de Graham,  
ver uit zijn koers gedreven en door den storm  
naar Labrador gejaagd. De bemanning had  
aan alles behoefte, voedsel, brandstof, kleeding.  
Het schip had masten en zeilen verloren. Van  
boord af kon men met een verrekijker woningen  
op de kust onderscheiden, maar men durfde  
geen kansoosch lossen; men wilde zich liever  
aan alles blootstellen, dan aan het gevaar in  
de handen der roofgierige en wreede Eskimo's  
te vallen. Maar wie schetst de verwondering  
van den kapitein en de bemanning, toen zij  
verscheidene sloepen van wal zagen steken,  
bemand met inboorlingen, die naar het schip  
rooiden en vredeteekenen gaven. Deze bar-  
baren brachten de Graham in een veilige anker-  
plaats en bewezen aan de manschappen de  
hartelijkste Christelijke gastvrijheid. Ieder kan  
raden, dat dit schip het geluk had te stranden  
tegenover een Zendingsspel.“

In 1859 leed een ander vaartuig de „Kitty“  
schipbreuk in volle zee. Het scheepsvolk ging  
in twee sloepen, waarvan de eene, na zestig  
dagen op den Oceaan geworven te hebben, de  
dicht bij den zendingsspel Ohak landde. De  
vijf matrozen, die in deze sloep waren, bevonden  
sich in den treurigsten toestand; hunne voeten  
waren bevroren, hunne lichamen tot geraamten  
uitgeteerd. Zij waren zoo zwak, dat men hen  
naar het huis der zendingelingen dragen moest.  
Daar deze schipbreukelingen eerst eenig wan-  
troeven toonden, bedienden de Eskimo's zich  
van een aandoenlijk middel om hen gerust te  
stellen. Zij hieven een hunner liederen aan. De  
zeelieden verstonden de woorden niet, maar zij  
hoorden er de melodie in, welke zij vroeger  
dikwijls in Engeland gehoord hadden. Dit  
maakte op hen zulk een indruk, dat zij, niet-  
tegenstaande hunne uitputting, neerknielden om  
God voor zijn goedertierenheid te danken. De  
Eskimo's gaven hun het beste voedsel dat te  
vinden was, en langzamerhand kregen zij hunne  
krachten terug.

De meeste zorg baarde hunne bevroren han-  
den en voeten. Door trouwe verpleging slaagde  
men er in, die te genezen, behalve bij één,  
wiens teenen moesten afgeset worden, omdat  
het koud vuur ze dreigde aan te tasten. Een  
vrouw van de Eskimo's verrichtte deze operatie  
met veel handigheid. Den geheelen winter  
brachten de vijf schipbreukelingen te Ohak  
door, men kon niet naar Engeland terug; ge-  
durende al die maanden werd men niet moede  
hen wel te doen; telkens brachten de Eskimo's  
hun een deel van de opbrengst hunner jacht,  
en op het Kersfeest vonden onze matrozen,  
toen zij uit de kerk kwamen, hunne kamer  
geillumineerd en verscheidene geschenken op  
tafel gelegd. Zoo las men in „Les Missions  
Evangeliques“ (Neuchâtel) 1862, p. 328.

Wij vermoeden dat Peary aan den arbeid  
der Zending heeft te danken, dat hij door  
Eskimo's op zijn ontdekkingsstocht zoo goed  
vergeed, al waren dit geen tot het Chris-  
tendom bekeerde lieden. Het is niet te ont-  
kennen, dat de Herenhuizers op Groenland een

heerlijk werk deden, dat zeker ten goede geko-  
men is aan den geheelen daar-wonenen stam.

## Gemengd Nieuws.

De hoogleraar Arthur Drews uit Heidelberg  
trekt door Duitschland om met zijn lezing: „Als  
Christus een historische persoonlijkheid, of Heeft  
Christus geleefd? propaganda te maken voor zijn  
historische denkbeelden. De bovengenoemde vragen  
beantwoordt hij dan ontkennend. Zijn laatste voor-  
drachten hield hij te Jena en te Berlijn. In Jena  
kwam hij van een kwade reis te huis. De liberale  
hoogleraar Weinelt toonde aan, dat Drews valsche  
gevolgtrekkingen gemaakt had, en dat als men  
volgens de methode van Drews te werk ging, men  
evenveel kon aantoonen dat historische persoonlij-  
heden als Socrates en anderen, niet hadden bestaan.  
Ook mengden zich de hoogleraren Thümmel en  
Stark in dit debat, en brachten den spreker zoo  
in de engte, dat hij tenslotte verklaarde, dat hij  
ook de Christus-mythe wilde prijsgeven.

Beter ging het Drews te Berlijn, waar het be-  
staar van den Monistenbond hem uitgenoodigd had.  
Zij die oppositie voerden, waren niet zoo gelukkig  
als de tegensprekers te Jena, en al kon niet  
getuigd dat Drews te Berlijn een schitterend succes  
had, toch kan men niet zeggen dat hij met be-  
schamde kaken evenals te Jena moest afdeinen.

Men vraagt nu in Christelijke kringen of het  
niet goed zou zijn, mannen als Prof. Drews door  
Christelijke mannen die „debatting power“ hebben,  
overal waar zij optreden te laten bestrijden? Dit  
zal des te gemakkelijker zijn, wanneer men van  
een lezing gelijk die door Prof. Drews overal ge-  
houden wordt, een stenographisch verslag liet  
maken. Men zou dan op die manier menschen be-  
reiken, die niet meer in de kerk komen. Aldus  
zouden dan atheïstische voordrachten een middel  
zijn tot evangelisatie van menschen, die het moei-  
lijkst te bereiken zijn.

Uit Solingen, een industriestad in de Rijnpro-  
vincie, wordt bericht dat al de rechtinnige Pres-  
byters (onderlingen) der Evangelische landskerk  
hunne ambten hebben neergelegd. Sedert de „Evan-  
gelisatie“ van Prof. Weinelt, in 1902, was de vrede  
niet de gemeente weg. Wel behielden de recht-  
innigen bij de Presbyterverkiezingen in 1905 en  
1907 nog de overwinning, maar toen in 1907 en  
1909 de modernen de sociaal-democraten als hulp-  
troepen hadden weten te verkrijgen, kwam er een  
ommekeer. Het Presbyterium telde tot hertoe  
slechts drie moderne leden, en wel drie predikan-  
ten; de andere 25 behoorden voor het meereendeel  
tot de rechtinnigen; de minderheid noemde zich  
middepartij, maar was, gelijk bijna overal elders,  
op de hand van de modernen. Toen tien leden  
onlangs moesten aftreden, stelden de rechtinnigen  
voor, de vijf rechtinnigen en de vijf leden van de  
middepartij te herkiezen. Maar de middepartij  
besloot met de modernen voor de verkiezing van  
vijf modernen en vijf middepartijmannen te ijveren.  
De verkiezing van tien leden stond als laatste  
punt op het agendum van de vergadering die de  
keuze doen moest. De liberalen deden toen het  
voorstel om de verkiezing eerst te doen plaats  
hebben, daar niet alle leden de vergadering tot  
het einde konden bijwonen. De rechtinnigen pro-  
testeerden daartegen, maar toen in de vergadering  
geestverwanten ter verovering waren. Maar de  
liberalen en de middepartijmannen setten hun wil  
door, met het gevolg dat geen rechtinnigen verko-  
ren werd. Hierop verzoekten de rechtinnigen om uit  
hunne ambten ontslagen te worden; de liberalen  
hadden daar niets op tegen. Daarop werden de  
rechtinnige Presbyters een stuk de wereld in,  
waarin zij verklaarden, dat zij met schaamte en  
smart het hadden gezien hoe de liberalen door  
middel van de sociaal-democraten bij de kerkelijke  
stembus keer op keer de overwinning hadden be-  
haald. Wij hebben het moeten dulden, dat een die  
op zulk een manier verkozen was, ons in een  
openbare vergadering met giftigen spot heeft over-  
gaten, ons gebed bespottend en onzen God laste-  
rend, terwijl hij ons met de blaaspriesters van  
Elia vergeleek, zonder dat liberale voorritter dit  
onwaardig doen naar behooren straffe, — zoo  
heeft het in dit stuk.

De afgetreden Presbyters zeggen ook nog, dat  
zij er van afgien hebben de hulp der kerkelijke  
autoriteiten in te roepen, omdat den trots her-  
haalde bewaarschriften of de dingen lieten gaan  
of de zijde der modernen kozen. Men gevoelt dat  
deze Presbyters met het neerleggen van hun ambt  
niet naar Gods Woord handelden, al kunnen wij  
begrijpen dat zij den strijd moede werden. In den  
toestand, waarin nu de gemeente van Solingen ver-  
keert, had die gemeente juist onderlingen noodig,  
die voor het woord Gods buigen. Ach, dat men in  
Duitschland tot de overtuiging kwam, dat reformatie